

schrikbewind uit. Het vragen van een eerewoord tot het niet aangaan van een verbindtenis onder zekere voorwaarden is, volgens den staatssecretaris DELBRÜCK, in strijd met de goede zeden. De eererechtbanken mochten iemand, die zulk een eerewoord breekt, niet vervolgen. Zij staan ook al onder den knoet. MUGDAN wees er op, welke schurftige schapen hier onder de teedere bescherming werden genomen van een regeering, die zich niet schaamt, rechtbanken, die van staatswege zijn ingesteld, aan te vallen. Hij vond dit optreden beleedigend voor den geneeskundigen stand. Ook legde hij er nadruk op, dat alle vooruitgang op gezondheidsgebied het werk is van voorstanders der vrije artsenkeus, en dat het vooral in oorlogstijd het land bitter zou berouwen, een aantal artsen door werkeloosheid tot ongeschiktheid te hebben gedoemd. Maar niets mocht baten. Van den Rijksdag is niets meer te verwachten, en de artsen moeten zich zelf helpen (*Munch. med. Wochenschrift*).

PINKHOF.

INGEZONDEN.

DE WIJZIGING DER EPIDEMIEWET.

Met prof. SALTET (zie *Tijdschrift* van 2 Juli 11.) zal men het wel volkomen eens zijn, dat bij de bestrijding van besmettelijke ziekten de ontsmetting dikwijls maar bijzaak is en dat die bestrijding niet dient te geschieden door gezondheidscommissies, maar door districtsgezondheidsdiensten bestuurd door deskundige geneesheeren. Indertijd, in de dagen voorafgaand aan de indiening van het ontwerp-gezondheidswet in de Tweede Kamer is de noodzakelijkheid van de instelling dier diensten reeds betoogd. Men heeft daarvan toen geen notitie genomen. Eigenlijk getuigde toen de geheele behandeling van het ontwerp in de Tweede Kamer van weinig belangstelling en schijnt het ontwerp wet te zijn geworden en met het oog op de uitvoering van de woningwet en onder den indruk van klachten over de wet regelende het geneeskundig Staatstoezicht, een wet die nooit in haar geheel ter uitvoering is gebracht en bovendien voor verbetering vatbaar was.

Het nu onlangs door de beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen ontwerp tot wijziging der ziekten- of epidemiewet beoogt het aanstellen van ontsmetters en het aanschaffen van ontsmettingsmateriaal door de gemeenten met financiëlen steun uit 'srijks schatkist. Men kan echter niet zeggen, dat door het aanstellen van een of meer ontsmetters en het aanschaffen van het noodige materiaal de ontsmettingsdienst in een gemeente reeds goed geregeld is; hiertoe is vooral noodig leiding en wel geneeskundige leiding, waarvan echter in het ontwerp geen sprake was.

Onder den invloed van de gezondheidswet voelen vooral niet-geneeskundigen zich aangetrokken tot de beoefening van verschillende takken van praktische hygiëne en is bij velen ook de meening ontstaan, dat een ontsmettingsdienst eigenlijk geen geneeskundige leiding noodig heeft en dat de noodige leiding evengoed, zoo niet beter door een niet-geneeskundige, een technicus, (gewoonlijk een directeur van een reinigingsdienst) gegeven kan worden. Uit

den aard der zaak wordt er bij de ontsmettingen veel routinewerk gedaan, waarvan de uitvoering volgens een eenmaal vastgesteld plan aan vertrouwde ontsmetters kan worden overgelaten, toch zal een deskundig leider noodig blijken, die zich niet alleen door onderzoek op de hoogte weet te houden van de goede samenstelling der ontsmettingsmiddelen en zich door proefneming een oordeel weet te vormen omtrent de verspreiding en de uitwerking van het desinfectans, waardoor hij tevens contrôle uitoefent op het personeel, maar die ook op grond van geneeskundige overwegingen weet aan te geven, welke methode van ontsmetten de aard der ziekte vereischt, of de ontsmettingsmaatregelen alleen na afloop dan wel gedurende het verloop der ziekte dienen genomen te worden en of er wel ontsmet moet worden, maar het nemen van andere maatregelen noodzakelijker is. En hiermede komt men op de hoofdzaak bij de bestrijding van besmettelijke ziekten: de andere maatregelen, als opsporen van ziektebronnen, het evacueeren en isoleeren van de zieken, het isoleeren subsidiair in observatie houden van de personen, die met hen in aanraking waren geweest, het bacteriologisch respect. biologisch onderzoek van zieken en verdachten, enz. Een goede ontsmettingsdienst is derhalve niet te scheiden van een besmettelijke-ziektendienst, beide tezamen vormen een gezondheidsdienst; hierbij dient niet alleen gedacht te worden aan groote gemeenten, maar ook aan de kleine, die tot complexen zouden vereenigd dienen te worden om gezamenlijk, onder toezicht en met financiëelen steun van het rijk, tot een districtsgezondheidsdienst te komen. Op deze wijze zou ook de noodige samenwerking te verkrijgen zijn op sanitair gebied tusschen naburige gemeenten, die veel contact met elkaar hebben, en zou het onmogelijk zijn, dat, zooals thans wel geschiedt, de maatregelen door de eene gemeente genomen door nalatigheid van een andere gemeente niet geheel tot hun recht kunnen komen.

Met dit alles had de ontworpen wijziging der epidemiewet geen rekening gehouden. Bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer den 14den Juni ll. heeft de afgevaardigde voor Amsterdam, prof. VAN HAMEL, op het een en ander gewezen, vooral op het gebrek aan leiding bij de ontworpen ontsmettingsdiensten, waarop de inspecteurs van de volksgezondheid *toezicht* zullen moeten houden, maar waarvan zij niet de *leiding* kunnen hebben. Aan het slot van zijn beschouwingen stelde deze afgevaardigde een amendement voor om van Rijkswege voor 50 pCt. te voorzien ook in de jaarlijksche kosten van de deskundige leiding van de ontsmettingsdiensten. De minister nam het amendement over en voegde aan het voorgestelde art. 5b der epidemiewet.

„Door den staat wordt, in de gevallen en onder de voorwaarden bij algemeen maatregel van bestuur te bepalen, aan de gemeenten een bijdrage verleend van vijftig ten honderd van :

- 1°.
- 2°.
- 3°.

toe :

- 4°. „de uitgaven over elk dienstjaar voor deskundige leiding van den ontsmettingsdienst”.

Wij zullen moeten afwachten, hoe deze zaak bij algemeenen maatregel van bestuur nader geregeld zal worden; voorloopig behoeven wij echter nog niet de pessimistische beschouwing van prof. SALTET, omtrent de geringe betekenis van de door de beide Kamers aangenomen wijziging der epidemiewet voor de volksgezondheid te deelen. Het komt mij voor, dat door de toevoeging sub. 4 de kiem gelegd is, waaruit zich allengs de districtsgezondheidsdiensten zullen kunnen ontwikkelen; een *goede* ontsmettingsdienst onder *deskundige* leiding is toch zonder besmettelijke-ziektendienst niet goed denkbaar.

Hilversum 16 Juli 1910.

H. G. RINGELING.

OOK EEN OPVATTING, MAAR WAARSCHIJNLIJK GEEN JUISTE.

Zaterdag 18 Juni bevalt een gehuwde vrouw in haar woning in tegenwoordigheid van haar moeder, eenige buurvrouwen en een geneesheer. De man en vader is niet bij haar inwonend, was dus niet tegenwoordig bij de bevalling. De geneesheer neemt op zich de aangifte van de geboorte te doen en ontvangt daartoe het „trouwboekje” benevens opgave van de namen, welke de moeder aan het kind wenscht te geven. Aangezien het al tegen den avond loopt en de burgerlijke stand is gesloten, wordt met aangeven gewacht tot Maandagmorgen. De ambtenaar van den burgerlijken stand is reeds ingelicht; want de vader is er geweest om het kind aan te geven; aangezien hij evenwel niet weet wanneer het kind is geboren en van welk geslacht het is, wordt hij teruggestuurd om zich die wetenschap te verschaffen.

De aangifte van den geneesheer wordt *niet* aangenomen, *aangezien de vader zelf wil aangeven.*

De ambtenaar van den burgerlijken stand leest namelijk het bewuste art. 30 B. W. aldus: „De aangifte der geboorte van een kind zal door den vader moeten worden gedaan” (*punt*); het verdere gedeelte van het artikel bestaat voor hem niet, wanneer de vader zijn wensch te kennen geeft om aan te geven; de kwestie van al of niet tegenwoordig zijn bij de geboorte laat hem koud. Natuurlijk gaf de vader andere namen aan het kind, dan de moeder had bedoeld.

Ik vrees dat hier een onwettige aangifte heeft plaats gehad.

Enschede, Juni 1910.

R. MAAS.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

LEIPZIG. — **Lager toezicht op het hooger onderwijs.** De vrije vereeniging van de Saksische „Ortskrankenkassen” wil zich tot de regeering wenden met verzoek om oprichting van een leerstoel voor de „natuurgeneeskunde” aan de universiteit te Leipzig. Dit geschiedt niet alleen uit „wetenschappelijke” overtuiging — want in onzen tijd heeft ieder, die heeft leeren spellen, een verzameling wetenschappelijke overtuigingen — maar ook om geld te besparen voor de ziekenfondsen. Immers zullen heel wat medicijnen